

Aardgastransportleiding Ossendrecht-Zelzate

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

5 september 2007 / rapportnummer 1938-26

commissie voor de milieueffectrapportage

Bureau Energie Projecten
Postbus 93144
2509 AC DEN HAAG

uw kenmerk
DDUE0783821/214/hdb

uw brief
1 juni 2007

ons kenmerk
1938-27/Dr/aa

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
Aardgastransportleiding Ossendrecht-
Zelzate

doorkiesnummer
(030) 234 76 66

Utrecht,
5 september 2007

Geachte heer,

Met bovengenoemde brief stelde u (als coördinator van de bevoegde gezagen) de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Aardgastransportleiding Ossendrecht-Zelzate. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

de heer dr. D.K.J. Tommel
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Aardgastransportleiding Ossendrecht-Zelzate

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Aardgastransportleiding Ossendrecht-Zelzate

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over Aardgastransportleiding Ossendrecht-Zelzate,

uitgebracht aan Bureau Energieprojecten, coördinerend namens de gemeenten Reimerswaal, Hulst en Terneuzen, de provincie Zeeland en Rijkswaterstaat Dienst Zeeland, door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.

Aardgastransportleidingen Ossendrecht-Zelzate,

de secretaris

dr. G.P.J. Draaijers

de voorzitter

dr. D.K.J. Tommel

Utrecht, 5 september 2007

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET MER	2
3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Achtergrond en doelstelling	2
3.2 Beleidskader	2
3.3 Te nemen besluiten en procedures	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	4
4.1 Keuze voorkeurstracé.	4
4.2 Meest milieuvriendelijk alternatief.....	4
5. HUIDIGE SITUATIE EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU.....	5
5.1 Geohydrologie, bodem en water	5
5.2 Natuur	6
5.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie	7
5.4 Veiligheid.....	7
6. OVERIGE HOOFDSTUKKEN VAN HET MER.....	8

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 11 juni 2007 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving Staatscourant nr. 101 d.d. 30 mei 2007
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

N.V. Nederlandse Gasunie heeft het voornemen om tussen Ossendrecht en Zelzate een gastransportleiding aan te leggen in combinatie met de uitbreiding van het exportstation nabij Zelzate¹. De gastransportleiding heeft een lengte van ca 40 km en kruist de Westerschelde. Een gedeelte van deze leiding kruist Vlaams gebied. De leiding heeft een diameter van 48 inch (120 cm) en een maximale gasdruk van 79,9 bar.

Voor de gastransportleiding moeten de bestemmingsplannen van de gemeenten herzien worden. Tevens zijn er vergunningen nodig in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) en de Grondwaterwet (Gww). Mogelijk moet ook het streekplan/omgevingsplan van Zeeland herzien worden. Ter onderbouwing van de bestemmingsplanherzieningen, de mogelijke streekplan-/omgevingsplanherziening en de aanvragen van bovengenoemde vergunningen wordt een milieueffectrapport opgesteld.

Voor de herziening van de bestemmingsplannen is ook de plan-m.e.r.-procedure van toepassing omdat:

- het voorgenomen tracé Natura2000-gebieden doorkruist dan wel mogelijk beïnvloed (Westerschelde; Verdrongen Land van Saeftinghe).
- de bestemmingsplannen het kader kunnen vormen voor project-m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten op grond van de Wbr en Gww.

Met het doorlopen van de besluit-m.e.r.-procedure wordt tevens invulling gegeven aan de procedurele eisen van een plan-m.e.r.-procedure. Ook inhoudelijk zullen aan de vereisten van beide procedures worden voldaan.

Voor de Wbr-vergunningen is Rijkswaterstaat het bevoegde gezag, voor de Gww-vergunningen de provincie Zeeland. De gemeenten Reimerswaal, Hulst en Terneuzen zijn bevoegd gezag waar het gaat om de herziening van de bestemmingsplannen. Bureau Energie Projecten², ondergebracht bij SenterNovem³, coördineert de bevoegde instanties.

Bij brief van 11 juni 2007 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER)⁴. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant⁵.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als ‘de Commissie’⁶. Het bedoelt aan te geven welke informatie het MER moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies **niet** zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen.

---

¹ De Gasunie heeft aangegeven dat de realisatie van een compressorstation in de Koningin Emma Polder niet noodzakelijk is. Er blijkt voorlopig voldoende compressiecapaciteit op andere locaties om het aardgas vanuit het noorden richting Zelzate te pompen. Gasunie ziet ervan af om het compressorstation deel uit te laten maken van de nu lopende m.e.r.-procedure.

² Een samenwerkingsverband tussen de ministeries van EZ, VROM en LNV.

³ Een agentschap van het ministerie van EZ.

⁴ Zie bijlage 1.

⁵ Zie bijlage 2.

⁶ Zie voor de samenstelling bijlage 3.

Via SenterNovem, Bureau Energieprojecten heeft de Commissie kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁷. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

De Commissie heeft kennisgenomen van de besluitvormingsprocedure omtrent het Belgische deel van de aardgasleiding. Zij adviseert het MER en het milieurapport, dat de Gasunie gaat maken voor de grensoverschrijdende toetsing aan het Vlaamse MER/VR⁸-decreet 18-12-2002 (Belgisch Staatsblad 13-02-2003) en de vergunningaanvraag in België, op elkaar af te stemmen.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- Een onderbouwing van de keuze van het voorkeurstracé en de uitvoering daarvan, met specifiek aandacht voor milieugerelateerde argumenten.
- Een adequate gebiedsbeschrijving en (ecologische) effectbeschrijving voor de passages door/nabij Natura 2000-gebieden en andere beschermde gebieden, waaronder EHS-gebieden en verbindingzones en aardkundige waardevolle doorkruisingen.
- Een beschrijving van de effecten van de verschillende alternatieven op de veiligheid van mensen (plaatsgebonden risico en groepsrisico). De risicoschattingen dienen gemaakt te worden zoals wettelijk is voorgeschreven.
- Een heldere samenvatting die zelfstandig leesbaar is en een goede afspiegeling is van de inhoud van het MER.

3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

3.1 Achtergrond en doelstelling

Achtergronden en doelstelling zijn in de startnotitie beschreven en kunnen in het MER worden overgenomen.

3.2 Beleidskader

Natuurwetgeving

De Westerschelde en het Verdronke Land van Saeftinghe zijn aangewezen als Natura 2000-gebieden en zijn daarmee beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998). Beschrijf hoe met beschermingsregime van de Nbw 1998 wordt omgegaan en welke consequenties dit

---

⁷ Zie bijlage 4.

⁸ VR staat voor Veiligheidsrapportage, een effectonderzoek vergelijkbaar met een MER specifiek naar veiligheidsaspecten in projecten.

heeft voor de realisatie van de aardgasleiding. Ga in dit verband ook in op de gevolgen voor het initiatief die voortvloeien uit het Vlaamse Natuurdecreet.

Beschrijf in het MER hoe de provincie Zeeland de beschermingsregimes voor de (provinciale) Ecologische Hoofdstructuur en andere gebieden met natuurwaarden toepast en welke consequenties dit heeft voor de realisatie van de aardgasleiding. Beschrijf eveneens hoe de provincie in geval van effecten omgaat met compensatie en saldering en welke consequenties dit heeft voor de realisatie van de aardgasleiding.

Wetgeving externe veiligheid

De Commissie wijst erop dat de huidige regelgeving voor externe veiligheid bij hogedruk aardgasleidingen⁹ momenteel wordt herzien. Omdat bij de besluitvorming moet worden uitgegaan van de dan geldende regelgeving adviseert de Commissie het initiatief te toetsen aan zowel de huidige als toekomstige regelgeving op het gebied van externe veiligheid¹⁰.

Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium

In het kader van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium, zoals deze door Nederland en Vlaanderen is vastgesteld, wordt momenteel de MER-studie voor de ontwikkeling van het intergetijdennatuurproject Hedwige- en Prosperpolder uitgevoerd. Evenzo vindt in dit kader een MER-studie plaats in het kader van het project Verruiming van de Vaargeul. De Commissie adviseert in het MER aan te geven hoe de afstemming met beide initiatieven zal plaatsvinden. Zij wijst in dit verband op de suggesties in deze gedaan in de inspraakreacties van het Ministerie van LNV en de provincie Zeeland¹¹.

Omgevingsplan provincie Zeeland

Sinds 2006 beschikt de provincie Zeeland over een Omgevingsplan. Zij adviseert aan te geven welke consequenties voor het initiatief voortvloeien uit dit Omgevingsplan¹².

Bestemmingsplan Antwerpen

Beschrijf welke consequenties het initiatief heeft voor de realisatie van het windturbinepark zoals genoemd in het Bestemmingsplan van Antwerpen.

3.3 Te nemen besluiten en procedures

De startnotitie gaat in op de te nemen besluiten en de te volgen (m.e.r.- en PWC¹³-)procedures. De Commissie vraagt speciale aandacht voor de Habitattoets conform de Nbw 1998¹⁴. De Habitattoets kan maximaal uit drie fasen bestaan:

- de Oriëntatiefase (voorheen vaak voortoets genoemd), waarbij wordt bepaald of er sprake kan zijn van nadelige gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Indien significante gevolgen al kunnen worden uitgesloten dient de Verslechterings- en Verstoringstoets te worden uitgevoerd;

---

⁹ Circulaire Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen, 1984.

¹⁰ De Minister van VROM heeft aangegeven in de tweede helft van 2007 een voorstel te doen voor een AMvB 'Buisleidingen'. De Commissie adviseert hier zo goed mogelijk op te anticiperen.

¹¹ Zie inspraakreacties 1 en 2, bijlage 4.

¹² Zie in dit verband ook de inspraakreactie van de provincie Zeeland (inspraakreactie nr. 2, bijlage 4).

¹³ Planologische werkcommissie.

¹⁴ Natuurbeschermingswet 1998, artikel 19d tot en met 19ka. Zie ook Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (LNV 2005).

- de Passende beoordeling in geval van kans op significante negatieve effecten. Indien met zekerheid kan worden gesteld dat er geen significante gevolgen zullen optreden zal de Verslechterings- en Verstoringstoets moeten worden uitgevoerd.
- de ADC-fase, in geval in de Passende beoordeling significante effecten niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Hierbij moeten maximaal drie vragen beantwoord worden:
  - Zijn er **A**lternatieven die geen of minder schade toebrengen aan het Natura 2000-gebied?
  - Zijn er **D**wingende redenen van groot maatschappelijk belang?
  - Indien er geen alternatieven zijn, maar wel dwingende redenen van groot openbaar belang; is **C**ompensatie mogelijk?

De Commissie wijst er op dat voor het aanbrengen van de leidingen in waterschapswegen bij het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen een ontheffing van de Wegenverordening Zeeland 1994 moet worden aangevraagd en dat voor de waterbeheersing de Keur Waterschap Zeeuws-Vlaanderen van toepassing is¹⁵.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Keuze voorkeurstracé.

Geef in het MER een onderbouwing van de tracékeuze. Geef daarbij inzicht in de karakteristieken van mogelijke tracés, onder meer in de lengtes van doorsnijdingen van (ecologisch, aardkundig en landschappelijk) kwetsbaar gebied, de voor veiligheid relevante toetsingsafstanden en de (technische en procedurele) moeilijkheidsgraad van de realisatie van de routes. Onderbouw op grond van welke milieu- en andere overwegingen de keuze voor het voorkeurstracé en wijze van aanleg/uitvoering is gemaakt¹⁶.

4.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

De Commissie adviseert bij de ontwikkeling van het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) vooral aandacht te besteden aan minimalisering van effecten door de fasering en wijze van aanleg, en mogelijkerwijs door andere, realistische ruimtelijke varianten dan wel uitvoeringswijzen te ontwikkelen c.q. in beschouwing te nemen. In bijzonder valt hier met name te denken aan de passage met betrekking tot het Verdronken Land van Saeftinghe¹⁷, naast het in de startnotitie genoemde aandachtsgebied van de Vlaamse Kreek. Aandachtspunten zijn:

- Minimalisering van nadelige ecologische effecten tijdens de aanleg bijvoorbeeld door seizoensplanning of door keuzes in de wijze van aanleg (mini-

¹⁵ Zie ook de inspraakreactie van het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen (inspraakreactie nr. 10, bijlage 4).

¹⁶ Geef bijvoorbeeld aan welke voor- en nadelen verbonden zijn aan technische varianten in de aanleg waardoor uitvoering van het natuurontwikkelingsplan Hedwige- en Prosperpolder niet wordt bemoeilijkt. Onderbouw ook waarom gekozen is voor het traject door het natuurgebied de Vlaamsche Kreek en niet voor de noordelijke leidingstraat door de Zandberg. Zie in dit verband ook de inspraakreactie van de Zeeuwse Milieufederatie (inspraakreactie nr. 7, bijlage 4).

¹⁷ Mede in relatie tot het natuurontwikkelingsproject Hedwige- en Prosperpolder en de verruiming van de vaargeul van de Westerschelde.

malisering verstoring door geluid, licht, trilling en beweging op fauna in met name Natura2000-gebieden) en uitvoering¹⁸;

- Cultuurhistorische, archeologische en landschappelijke inpassing en de passage van waardevolle landschappelijke elementen (dijken, kreekrestanten);
- Woon- en leefomgevingskwaliteit: minimale overlast voor omwonenden tijdens de aanleg en minimale veiligheidsrisico's tijdens zowel de aanleg- als de gebruiksfase;
- Minimalisering van gebruiksbependingen voor andere in het studiegebied voorkomende functies¹⁹;
- Minimalisering van de breedte van de werkstrook, met name in kwetsbare gebieden;
- Minimalisering geluid- en lichthinder en landschappelijke inpassing van de (uitbreidingen van) afsluiterlocaties.

5. HUIDIGE SITUATIE EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

De startnotitie biedt een goede richtlijn voor de in het MER per deeltraject te beschrijven huidige situatie, autonome ontwikkelingen²⁰ en milieugevolgen van het voornemen en de alternatieven. Presenteer in het MER per deeltraject een factsheet²¹.

In de volgende paragrafen worden in aanvulling op de startnotitie enkele accenten gelegd voor de in het MER te beschrijven milieuaspecten. Voor het Vlaamse deel kunnen de in de startnotitie genoemde Vlaamse kaders/aandachtspunten wat betreft te beschrijven en beoordelen milieuaspecten overgenomen worden.

5.1 Geohydrologie, bodem en water

In de startnotitie wordt een goed onderscheid gemaakt in de behandeling van de relevante effecten in geval van de Westerschelde passage dan wel het vaste land. Wat betreft de passage door de Westerschelde zal daarbij vooral de aandacht worden geconcentreerd op effecten ten gevolge van veranderingen in waterbeweging (stromingspatronen), morfologie (erosie-sedimentatieprocessen), waterkwaliteit (vertroebeling). Gelet op het dynamische karakter van de Westerschelde adviseert de Commissie om hersteltijd/-vermogen en eventueel risico op blootspoelen als beoordelingscriterium mee te nemen bij de vraag naar significantie van negatieve gevolgen, die wellicht overwegend tijdelijk van karakter zijn.

---

¹⁸ Zie in dit verband ook de inspraakreactie van de Stichting Het Zeeuwse Landschap (inspraakreactie nr. 9, bijlage 4).

¹⁹ Zie in dit verband de inspraakreacties van de ZLTO (inspraakreactie nr. 3, bijlage 4).

²⁰ Zie in dit verband ook de inspraakreacties van het Ministerie van LNV en de Provincie Zeeland over het natuurproject Hedwige- en Prosperpolder en het project Verruiming van de Vaargeul (inspraakreacties nr. 1 en 2, bijlage 4); Onder andere het Waterschap Zeeuwse Eilanden en A.J.M. de Cock wijzen er op dat de autonome ontwikkeling niet volledig in de startnotitie is aangegeven, onder andere ten aanzien van het traject Schelde-Rijnkanaal-Westerschelde, de ecologische verbindingzone Ossendrechtse Kil en de natuur en recreatieplannen voor het gebied Groot Eiland (inspraakreacties nr. 4 en 6, bijlage 4).

²¹ De afbakening van deeltrajecten dient mede gebaseerd te zijn op een logische afbakening van verantwoordelijkheden / bevoegdheden.

Het studiegebied is gevarieerd in hoogteligging en wordt gekenmerkt door een afwisseling van geologische afzettingen. Beschrijf de (tijdelijke) gevolgen van de aanleg van de gastransportleiding op de bodemopbouw.

In het MER dient het geohydrologisch systeem in kaart te worden gebracht. De geohydrologische beschrijving dient zich te richten op het grondwatersysteem, met aandacht voor grondwaterstromen en stromingspatronen (kwel en inzijging). Waar relevant dient een relatie te worden gelegd met de diepere geologische lagen.

Geef inzicht in de effecten van graven en bronbemaling op het geohydrologisch systeem (onder andere op inzijging en, indien van toepassing, waterwinning). Dit kan geïllustreerd worden aan de hand van contourkaarten van de (freatische) grondwaterstandverandering. Ga ook in op de mogelijke aantasting (verdroging) van waardevolle geologische lagen of bodemtypen. Besteed eveneens aandacht aan de eventuele effecten van het testen van de leiding. Speciale aandacht is nodig voor de doorsnijding van waardevolle aardkundige/bodemkundige structuren (waaronder diverse kreekrestanten in Zeeuws-Vlaanderen).

5.2 Natuur

Huidige situatie

Neem in het MER kaarten op waarop de ligging van Natura 2000-gebieden, EHS, ecologische verbindingzones en andere gebieden met een beschermde status duidelijk staat aangegeven.

Geef ook (op kaart) een duidelijk beeld van voorkomen en verspreiding van de kwalificerende habitats en soorten in de Natura 2000-gebieden. Bied inzicht in de ecologische relaties in deze gebieden (functie als leefgebied, ecohydrologische relaties) en de mate van kwetsbaarheid van deze relaties. Indien geen actuele gegevens beschikbaar zijn wordt geadviseerd een aanvullend onderzoek uit te voeren in deze gebieden.

Effecten

Het MER dient inzicht te bieden in de ecologische effecten van de verschillende alternatieven. Ga daarbij in op de tijdelijke effecten in de aanlegfase (zoals effecten van verstoring door geluid, verlichting en vervoersbewegingen, en op de langere termijneffecten van vergraving (zoals verstoring van de profielopbouw). Ga eveneens in op de effecten van bronbemaling. Beoordeel de regeneratiemogelijkheden van (karakteristieke) habitats in termen van kwetsbaarheid, (on)vervangbaarheid en hersteltijd/regeneratie, en foerageermogelijkheden van vogels²². Motiveer de noodzaak voor het al dan niet uitvoeren van een Passende Beoordeling of Verslechtering- en Verstoringstoets.

Ten behoeve van een mogelijke ontheffingsaanvraag ingevolge de Flora- en faunawet zullen de nadelige effecten op beschermde soorten in kaart moeten worden gebracht. Geef in het MER aan of op grond van de beschikbare informatie te verwachten is dat er een ontheffing aangevraagd moet worden en of het aannemelijk is dat deze verleend kan worden.

---

²² Neem een kaartbeeld op van foerageer- en rustgebieden en concentraties kwalificerende vogels op in het MER.

Geef aan welke ruimte de planning voor de aanleg en ingebruikname van de gastransportleiding laat om milieueffecten (met name effecten op de natuur) zoveel mogelijk te vermijden²³.

5.3 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Gezien het karakter van het studiegebied dient specifiek aandacht uit te gaan naar landschap (inclusief aardkundige/geomorfologische waarden), cultuurhistorie en archeologie. Beschrijf in het MER de betekenis en de relatieve zeldzaamheid van de landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden in (de directe omgeving van) het plangebied, waaronder het Gea-object 'Verdronken Land van Saeftinghe' en uitgaande van provinciale kaders De beoordeling van het tracé(s) dient hierop te zijn toegespitst. Denk bijvoorbeeld aan aantasting van gaafheid en samenhang.

Geef aan hoe bij planontwikkeling en uitvoering rekening zal worden gehouden met aanwezige waarden.

5.4 Veiligheid en hinder

In de startnotitie staat al aangegeven dat een veiligheidsanalyse van de voorgenomen activiteit wordt uitgevoerd (plaatsgebonden risico en groepsrisico). Besteed in het MER enerzijds aandacht aan het risico van de gastransportleiding voor de omgeving en anderzijds aan het risico van activiteiten in de omgeving voor de gastransportleiding.

Daar waar afgeweken wordt van de toetsingsafstand dient aangegeven te worden waarom de toetsingsafstand niet gerealiseerd kan worden. Hierbij dienen de planologische, technische en economische belangen beschouwd te worden.

Beschrijf in het MER de veiligheidssituatie en -vereisten daar waar de leiding de waterkering kruist²⁴.

Geef aan of de uitvoering van dit initiatief kan leiden tot tijdelijke of permanente gebruiksbepalingen voor activiteiten in de omgeving van de gastransportleiding. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de scheepvaart.

Op basis van de toetsingsafstand en bebouwingsafstand zal in het MER duidelijk worden gemaakt welke eventuele veiligheidsknelpunten er zijn. Geef aan hoe deze knelpunten zullen worden opgelost. Geef daarbij inzicht in het ruimtebeslag van de nieuwe leiding (zonerings) en de maatregelen die worden getroffen om het ruimtebeslag te minimaliseren, waarbij de veiligheid van omwonenden gewaarborgd blijft. De Commissie adviseert over bovenstaande in contact te treden met de lokale en regionale hulpverleningsdiensten.

---

²³ Daarbij kan gebruik gemaakt worden van de natuurkalender van het ministerie van LNV. Zie in dit verband ook de inspraakreactie van de Stichting Het Zeeuwse Landschap (inspraakreactie nr. 9, bijlage 4).

²⁴ Zie in dit verband ook de inspraakreactie van het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen (inspraakreactie nr. 10, bijlage 4).

6. OVERIGE HOOFDSTUKKEN VAN HET MER

Voor de onderdelen “vergelijking van alternatieven”, “leemten in milieu-informatie”, “evaluatieprogramma” en “samenvatting van het MER” kunnen de wettelijke vereisten als richtlijn voor het MER gebruikt worden. In aanvulling hierop is het ten aanzien van de vorm en presentatie van belang:

- De vergelijking van varianten zo duidelijk mogelijk te presenteren met behulp van tabellen, figuren en kaartmateriaal;
- De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Aardgastransportleiding Ossendrecht-Zelzate

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 11 juni 2007 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	13 JUNI 2007
nummer	1930-01
Kenmerk naar :	Br Dr G aa

Commissie voor de m.e.r.
T.a.v. dhr. ir. N.G. Ketting
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

Datum
Den Haag, 11 juni 2007

Uw referentie

Onze referentie
DDUE0783821/214/hdb

Directe telefoon
070-379 73 98

E-mail
h.de.brabander@senternovem.nl

Onderwerp

adviesaanvraag richtlijnen Leiding Ossendrecht-Zelzate van Gasunie

Geachte heer Ketting,

Gasunie is van plan om een aardgastransportleiding aan te leggen van de bestaande afsluiterlocatie Westerschelde-Oost (gemeente Reimerswaal) naar het aardgasexportstation aan de Belgische grens nabij Zelzate. Vanaf locatie Westerschelde-Oost zal de Westerschelde zal gekruist worden, waarbij de leiding ca. 2 km over Belgisch grondgebied loopt. In Zeeuws-Vlaanderen loopt het beoogde tracé aan de noordzijde van Hulst en Axel en buigt daarna af naar Zelzate. Het gehele tracé in Zeeuws-Vlaanderen ligt parallel aan bestaande hogedrukgastransportleidingen. De nieuwe gasleiding heeft een lengte van ca. 40 km, een diameter van 120 cm en een ontwerpdruk van 79,9 bar. Verder voorzien de plannen in een nieuw compressorstation in de Koningin Emma Polder (gemeente Hulst) en een uitbreiding van het exportstation nabij Zelzate.

Voor deze aardgasleidingen dienen de bestemmingsplannen van de gemeenten op het beoogde tracé herzien te worden. Tevens zijn er vergunningen nodig in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) en de Grondwaterwet (Gww).

Voor deze bestemmingsplanherzieningen en de aanvragen van bovengenoemde vergunningen dient een milieueffectrapport opgesteld te worden. De startnotitie Leiding Ossendrecht-Zelzate is door Gasunie gestuurd aan de betrokken gemeenten, de provincie Zeeland en Rijkswaterstaat. Op grond van art. 14.4a Wm zullen deze overheden bij de voorbereiding van het MER de paragrafen 7.5 en 7.6 Wm toepassen. Daarbij wordt de richtlijnenfase van de m.e.r. zoveel gezamenlijk doorlopen. De betrokken overheden maken daarbij gebruik van ondersteuning door Bureau Energieprojecten. De startnotitie zal van 31 mei 2007 tot en met 11 juli 2007 ter inzage liggen bij elk van de betrokken overheden.

Bureau Energieprojecten

- Coördineert de vergunningverlening van grote energieprojecten met als doel de doorlooptijd van deze vergunningtrajecten te bekorten.
- Meer informatie: www.bureau-energieprojecten.nl

Bureau Energieprojecten

SenterNovem
Postbus 93144
2509 AC Den Haag
T +31 (0)70 379 73 98
F +31 (0)70 379 74 23

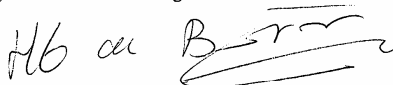
De gemeenten Reimerswaal, Hulst en Terneuzen, de provincie Zeeland en Rijkswaterstaat Dienst Zeeland verzoeken u bij deze een advies voor richtlijnen voor dit project uit te brengen.

U kunt uw advies versturen aan:

SenterNovem, Bureau Energieprojecten
T.a.v. de heer mr. ir. C.J.H. van den Bosch
Postbus 93144
2509 AC DEN HAAG

Bureau Energieprojecten zal zorgdragen voor doorzending van uw advies aan de betrokken gemeenten, de provincie Zeeland en Rijkswaterstaat. Voor afspraken over bijvoorbeeld een locatiebezoek of doorzending van inspraak kunt u eveneens contact opnemen met Bureau Energieprojecten, de heer Van den Bosch, telefoon (070) 379 74 11.

Overigens zal ook in België een m.e.r.-procedure doorlopen worden voor het in België gelegen deel van de leiding.

Handwritten signature of H.G. de Brabander, consisting of the initials 'H.G.' followed by a stylized signature.

ir. H.G. de Brabander
manager Bureau Energieprojecten

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 101 d.d. 30 mei 2007

WOENSDAG 30 MEI 2007

VW

Bekendmaking

Kennisgeving

Inpraak Startnotitie m.e.r. Leiding Ossendrecht-Zelzate

Met ingang van donderdag 31 mei 2007 tot en met woensdag 11 juli 2007 ligt de Startnotitie m.e.r. Leiding Ossendrecht-Zelzate ter inzage. De startnotitie doorloopt een gecoördineerde inspraakprocedure op grond van de Wet milieubeheer, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, Wet beheer rijkswaterstaatswerken en de Grondwaterwet.

Achtergrond

Gasunie is van plan om een aardgas-transportleiding aan te leggen van de bestaande afsluiterlocatie Westerschelde-Oost (gemeente Reimerswaal) naar het aardgas-exportstation aan de Belgische grens nabij Zelzate. Vanaf locatie Westerschelde-Oost zal de Westerschelde gekruist worden, waarbij de leiding ca. 2 km over Belgisch grondgebied loopt. In Zeeuws-Vlaanderen loopt het beoogde tracé aan de noordzijde van Hulst en Axel en buigt daarna af naar Zelzate. Het gehele tracé in Zeeuws-Vlaanderen ligt parallel aan bestaande hogedruk-aardgas-transportleidingen. De nieuwe gasleiding heeft een lengte van ca. 40 km, een diameter van 120 cm en een ontwerpdruk van 79,9 bar. Verder voorzien de plannen in een nieuw compressorstation in de Koningin Emma Polder (gemeente Hulst) en een uitbreiding van het exportstation nabij Zelzate.

Voor deze aardgasleidingen dienen de bestemmingsplannen van de gemeenten op het beoogde tracé herzien te worden. Tevens zijn er vergunningen nodig in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbzw) en de Grondwaterwet (Gww).

De startnotitie

Ter onderbouwing van de bestemmingsplanherzieningen en de vergunningaanvragen zal Gasunie een milieueffectrapport (MER) opstellen. Door het opstellen van een MER is het mogelijk het milieubelang een voldoende rol te laten spelen in de besluitvorming. Als voorbereiding op het MER heeft Gasunie een startnotitie uitgebracht. Hierin worden de achtergronden van het project behandeld, geeft Gasunie aan wat het beoogde tracé van de aardgas-transportleiding is en mogelijke varianten daarin. Ook geeft Gasunie aan welke milieuaspecten in het MER onderzocht zullen worden. Uit het MER zal duidelijk worden in hoeverre het leidingtracé voert door de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Indien nodig zal het MER voor de gevolgen voor het Natura 2000-gebieden Westerschelde en Verdrongen Land van Saeflinge een passende beoordeling bevatten.

Waar kunt u de startnotitie inzien?

Voor de Wbzw-vergunning is Rijkswaterstaat bevoegd gezag; voor de Gww-vergunning is dat de provincie Zeeland. De bevoegde gezagen voor de bestemmingsplanherzieningen zijn de gemeenten Reimerswaal, Hulst en Terneuzen. Bij al deze overheden ligt de startnotitie tegelijkertijd ter inzage.

De startnotitie m.e.r. Leiding Ossendrecht-Zelzate kunt u met ingang van

woensdag 31 mei 2007 tot en met woensdag 11 juli 2007 tijdens reguliere openingstijden inzien op de volgende locaties:

- de gemeentehuizen van Reimerswaal, Hulst en Terneuzen
- het provinciehuis van Zeeland in Middelburg;
- de vestigingen van Rijkswaterstaat, Dienst Zeeland in Goes en Terneuzen.

Rijkswaterstaat Dienst Zeeland legt de startnotitie ter inzage bij:

1. Waterdistrict Westerschelde, Buitenhaven 2, 4531 BX Terneuzen, tel.nr. 0115 – 68 66 00, op werkdagen van 09.00 uur tot 12.00 uur en van 13.00 uur tot 16.00 uur;
2. Waterdistrict Zeeuwse Delta, Evertenstraat 9B, 4461 XS Goes, tel.nr. 0113 – 24 75 00, op werkdagen van 09.00 uur tot 12.00 uur en van 13.00 uur tot 16.00 uur.

De startnotitie is ook op het internet beschikbaar: www.bureau-energieprojecten.nl.

Hoe kunt u uw zienswijze kenbaar maken?

Op grond van art. 7:14 Wet milieubeheer kan een ieder zienswijzen ten aanzien van de startnotitie kenbaar maken. Tot en met 11 juli 2007 kunt u aangeven wat volgens u in het MER onderzocht moet worden om de benodigde besluiten te kunnen nemen. Uw schriftelijke zienswijze kunt u sturen aan:

SenderNovem, Bureau Energieprojecten t.a.v. de heer mr. ir. C.J.H. van den Bosch, Postbus 93144, 2509 AC Den Haag.

Wij verzoeken u daarbij duidelijk te vermelden dat u spreekt op de startnotitie m.e.r. Leiding Ossendrecht-Zelzate. Indien u mondeling wenst in te spreken, kunt u dit doen door te bellen met Bureau Energieprojecten, telefoon (070) 379 89 79. U kunt in uw zienswijze verzoeken dat uw persoonlijke gegevens niet openbaar gemaakt worden.

Wat gebeurt er met uw reactie?

Bureau Energieprojecten bundelt alle mondelinge en schriftelijke reacties en stuurt deze naar de bevoegde gezagen en de Commissie voor de milieueffectrapportage. De Commissie voor de m.e.r. adviseert de bevoegde gezagen over de richtlijnen voor het MER. Mede op basis van dit advies en de inspraakreacties stellen de bevoegde gezagen de richtlijnen vast. Deze richtlijnen vormen het vertrekpunt voor het opstellen van het MER. Wanneer Gasunie het MER heeft opgesteld, zal er voor u de mogelijkheid zijn daarop in te spreken.

België

Deze m.e.r.-procedure betreft het in Nederland gelegen deel van de leiding. Voor het aanleggen van de leiding op Belgisch grondgebied zijn besluiten van overheden in België nodig. Voor deze besluiten doorlopen deze Belgische overheden eveneens een m.e.r.-procedure.

Nadere informatie

Voor het verkrijgen van de startnotitie of voor informatie over de inspraakprocedure kunt u contact opnemen met Bureau Energieprojecten, (070) 379 89 79, www.bureau-energieprojecten.nl.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: N.V. Nederlandse Gasunie

Bevoegd gezag: Bureau Energie Projecten, coördinerend namens de gemeentes Reimerswaal, Hulst en Terneuzen, de provincie Zeeland en Rijkswaterstaat Dienst Zeeland

Besluit: Herziening bestemmingsplannen en aanvraag vergunningen in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken en de Grondwaterwet.

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C08.0

Activiteit: Het aanleggen van een aardgastransportleiding

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 31 mei 2007

richtlijnenadvies uitgebracht: 5 september 2007

Bijzonderheden: De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- Een onderbouwing van de keuze van het voorkeustracé en de uitvoering daarvan, met specifiek aandacht voor milieugerelateerde argumenten.
- Een adequate gebiedsbeschrijving en (ecologische) effectbeschrijving voor de passages door/nabij Natura 2000-gebieden en andere beschermde gebieden, waaronder EHS-gebieden en verbindingzones en aardkundige waardevolle doorkruisingen.
- Een beschrijving van de effecten van de verschillende alternatieven op de veiligheid van mensen (plaatsgebonden risico en groepsrisico). De risicoschattingen dienen gemaakt te worden zoals wettelijk is voorgeschreven.
- Een heldere samenvatting die zelfstandig leesbaar is en een goede afspiegeling is van de inhoud van het MER.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. ir. A.G. Kooiman

dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

dr. N.P.J. de Vries

prof. ir. J.J. van der Vuurst de Vries

Secretaris van de werkgroep:

dr. G.P.J. Draaijers

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum reactie	van persoon of instantie	plaats
1.	20070703	Ministerie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	Eindhoven
2.	20070706	Provincie Zeeland	Middelburg
3.	20070711	Zuidelijke Land- en tuinbouworganisatie	Goes
4.	20070703	Waterschap Zeeuwse Eilanden	Middelburg
5.	20070709	F. Staal	Graauw
6.	20070709	A.J.M. de Cock	Eindhoven
7.	20070710	Zeeuwse Milieufederatie	Goes
8.	20070711	De heer Verstraaten (mondeling)	Hulst
9.	20070927	Stichting Het Zeeuwse Landschap	Heinkensand
10.	20070731	Waterschap Zeeuws-Vlaanderen	Terneuzen

Alle bovengenoemde inspraakreacties zijn ontvangen door het bevoegd gezag dat ze op de navolgende datum(s) aan de Commissie ter beschikking heeft gesteld:

nr. 1 op 6 juli 2007

nr 2 op 11 juli 2007

nr. 3 t/m 8 op 26 juli 2007

nr. 9 op 2 augustus 2007

nr. 10 op 9 augustus 2007

Advies voor richtlijnen voor het MER Aardgastransportleiding Ossendrecht-Zelzate

N.V. Nederlandse Gasunie heeft het voornemen om tussen Ossendrecht en Zelzate een gastransportleiding aan te leggen in combinatie met de uitbreiding van het exportstation nabij Zelzate. Voor de gastransportleiding moeten de bestemmingsplannen van de gemeenten herzien worden. Tevens zijn er vergunningen nodig in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken en de Grondwaterwet. Mogelijk moet ook het streekplan/omgevingsplan van Zeeland herzien worden. Ter onderbouwing van de bestemmingsplanherzieningen, de mogelijke streekplan-/omgevingsplanherziening en de aanvragen van bovengenoemde vergunningen wordt een MER opgesteld.

ISBN: 978-90-421-2150-8